

Cecilia Olsson har läst en ny rapport från Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Cecilia Olsson är lärare i specialpedagogik och verksam som pedagogisk handledare och konsult. Hon har tidigare varit projektledare på FUB:s forskningsstiftelse ala och bl.a. varit med och gjort läromedlet Ninjakoll.

Skolan behöver bli normkritisk!

Skolan i dag inte lever upp till skollagen. De styrdokument som ska motverka traditionella könsroller och se till att de som behöver stödinsatser får det, följs inte. Inte heller uppfylls målsättningen om barns rätt till en likvärdig utbildning. Den slutsatsen kan man dra av Specialpedagogiska skolmyndighetens (SPSM) antologi *Genus och specialpedagogik – praktiska perspektiv* där ett antal forskare i åtta skilda artiklar beskriver hur såväl könstillhörighet som funktionsnedsättning är normskapande.

De olika artiklarna tar upp välkända fenomen som "stökiga pojkar" och "tillbakadragna flickor" och hur yttre attribut som kropp, genus och funktionalitet formar normativa begrepp och värderingar, både hos individerna själva och hos omgivningen.

Olika förväntningar på pojkar och flickor

Det intressanta är när författarna medvetandegör läsaren om hur dessa normer formas genom jämförelser med det avvikande och hur de vidmakthålls genom att de ständigt repeteras, om inte i ord så i handling, förväntningar och bemötande.

Intressant är också när en diagnos blir tolkad och förstådd på olika sätt för pojkar respektive flickor, beroende på normativa och könsstereotypa förväntningar.

Men normer är inte oföränderliga. Ett normkritiskt förhållningssätt kan bidra till förändring genom att medvetandegöra, ifrågasätta och omforma rådande föreställningar.

Formas av lärarnas och elevernas bemötande

Många av artiklarna tar sin utgångspunkt i ett "inifrån-perspektiv" där informanterna i de flesta fall är individer som själva har en funktionsnedsättning. Det ger en beskrivning av hur personernas identitet och självbild formas av hur de upplever att de blir bemötta av såväl lärare som andra elever i skolan.

Det är uppenbart att skolan inte endast är en arena där den enskilde skaffa sig kunskaper utan även

handlar om att hen konstruerar sin identitet och sin sociala position där.

Det hade även varit intressant att få ett inifrån-perspektiv på hur elever utan funktionsnedsättning ser på sina skolkamrater med funktionsnedsättning och om det finns någon överlappning eller diskrepans mellan dessa båda synsätt. Det får bli i den fortsatta genus- och funktionalitetsforskningen!

Förslag på förbättringar

Det finns inga generella lösningar på problemet med bristande likvärdighet i skolan, men flera förslag ges, som t ex

- ökad kunskap och genusmedvetenhet,
- ett normkritiskt perspektiv,
- en didaktisk medvetenhet som kan utmana och påverka etablerade mönster, och
- mer konkret specialundervisning som är tillgänglig för alla elever utifrån behov i en inkluderande skola.

Inkludering innebär att hela undervisningen behöver struktureras och modifieras. Det gäller att ompröva och utmana invanda mönster. En bra utgångspunkt kan vara att tänka att det som är nödvändigt för några kan vara bra för alla.

Genus och specialpedagogik – praktiska perspektiv. En vetenskaplig antologi från Specialpedagogiska skolmyndigheten

Författare: Charlotta Pettersson, Eva Silfver, Göran Widding, Kim Wickman, Staffan Karp, Elisabet Apeldo, Kamilla Peuravaara, Denise Malmberg, Marjatta Takala, Marko Kielinen.

256 sidor. Kan laddas ner från www.spsm.se

